

In de etalage

Veelbelovende initiatieven in de zorg

In deze rubriek vestigt DENKBEELD de aandacht op interessante projecten die de kwaliteit van de zorg kunnen verbeteren en navolging verdienen.

Het Alzheimer Theehuis voor Turkse en Marokkaanse mensen met dementie

door Marco Blom en Milou Willemsen

In de praktijk blijkt dat reguliere Alzheimer Cafés nauwelijks worden bezocht door mensen van Turkse of Marokkaanse achtergrond. Zij worden afgeschrikt door de naam café en zijn grotendeels onbekend met de ziekte dementie en het bestaan van Alzheimer Nederland. De Nederlandse taal vormt eveneens een barrière. Toch heeft ook deze groep behoefte aan voorlichting en lotgenotencontact, want al wordt de ziekte dan niet altijd zo benoemd, ook Turkse en Marokkaanse ouderen hebben dementie. Dit bracht Zorggroep Elde en de regionale afdeling 's-Hertogenbosch van Alzheimer Nederland op het idee in plaats van een Alzheimer Café een Alzheimer Theehuis te beginnen. En zo werd, met financiële steun van de provincie Noord-Brabant, op 27 oktober 2010 in 's-Hertogenbosch officieel het eerste Alzheimer Theehuis geopend.

Wat is het?

Het Alzheimer Theehuis is een ontmoetingsplaats voor Turkse of Marokkaanse mensen met dementie, familie en vrienden, hulpverleners en andere belangstellenden. Het concept is gebaseerd op het Alzheimer Café, maar is vanzelfsprekend aangevuld met cultuurspecifieke elementen. Zo wordt er rekening gehouden met speciale feestdagen en met islamitische gebedstijden en zijn er Turkse of Marokkaanse hapjes die de bezoekers zelf meenemen. En natuurlijk vindt alles plaats in de eigen taal.

De onderwerpen sluiten deels aan bij de onderwerpen die ook vertrouwd zijn in de Alzheimer Cafés: wat is dementie, hoe ga ik ermee om, op wie kan ik een beroep doen, hoe zit het met medicijnen, erfelijkheid en opname in een verpleeghuis, wat is het onderscheid tussen normale vergeetachtigheid en de ziekte van Alzheimer? Maar sommige onderwerpen liggen anders: hoe zorgt de jongere generatie voor de oudere, hoe veranderen de rollen in een gezin als de ouder afhankelijk wordt? En zeker ook: hoe gaan hulpverleners met je om en welke voorzieningen zijn geschikt en toegankelijk voor mensen met een Turkse of Marokkaanse achtergrond?

Waarom dit initiatief?

Dementie is in deze culturen vaak een nog moeilijk bespreekbaar onderwerp. Daarom is het belangrijk dat informatie in de eigen taal wordt gegeven en dat er gespreksleiders en deskundigen zijn van dezelfde herkomst als de bezoekers. Iemand uit de eigen cultuur, die dezelfde taal spreekt, voelt vertrouwd aan en dat zorgt voor een opener gesprek. Zo iemand weet immers veel beter tegen welke problemen de mensen aanlopen en het is veel makkelijker praten met iemand die

bekend is met de eigen normen en waarden en geschiedenis. En omdat er in de Turkse en Marokkaanse gemeenschap zo'n taboe is op dementie, is het ook veel makkelijker als je daarover in je eigen taal kan praten. De grotere openheid die hierdoor ontstaat, is een cruciale eerste stap in het accepteren van de ziekte en het werken aan betere ondersteuning en zorg voor mensen met dementie van Turkse of Marokkaanse afkomst.

Behalve voor een gespreksleider uit de eigen gemeenschap wordt er ook gekozen voor een locatie waar de Turkse of Marokkaanse bezoekers al vertrouwd mee zijn. Bijvoorbeeld een ontmoetingscentrum waar ze vóór het Alzheimer Theehuis ook al bij elkaar kwamen. Maar ook de geur van eigenge maakte hapjes en de smaak van Turkse of Marokkaanse thee maakt het Alzheimer Theehuis een laagdrempelige en vertrouwde ontmoetingsplaats waar open gesprekken over dementie mogelijk zijn.

Eerste ervaringen

Uit de eerste ervaringen blijkt dat er veel vraag is naar een Alzheimer Theehuis en dat het initiatief tegemoetkomt aan de behoefte aan lotgenotencontact en openheid onder Turken en Marokkanen. Inmiddels worden er op andere plaatsen in het land ook al voorzichtig initiatieven in die richting genomen. Meestal wordt dit vooraf gegaan door een regionaal voorlichtingsproject over dementie dat speciaal is toegesneden op migranten, zoals 'Weten over Vergeten'. Net als bij die voorlichting is bij het opzetten van een Alzheimer Theehuis goede regionale samenwerking tussen organisaties van migranten en lokale organisaties van groot belang.

Marco Blom is redacteur van DENKBEELD en directeur Onderzoek en Beleid van Alzheimer Nederland.

Milou Willemsen is medewerker Belangenbehartiging en Zorgvernieuwing bij Alzheimer Nederland; voor meer informatie: M.Willemsen@alzheimer-nederland.nl.

Gekheid

'Mijn moeder dacht in het begin dat mijn vader haar voor de gek hield. Ze wist dat hij voorgoed terug wilde naar Marokko. Ze dacht dat mijn vader zich daarom zo vreemd gedroeg. Mijn moeder wilde niet meer terug. Ze was hier nu gewend en haar kinderen en kleinkinderen woonden hier. Andere mensen in onze omgeving zeiden ook dat hij zo gek deed als excuus om terug te kunnen naar Marokko. Of om zelfs alleen terug te gaan en daar te hertrouwen. De situatie was voor ons allemaal moeilijk te begrijpen. Mijn vader bleef zich vreemd gedragen en vergat van alles.'

Uit: Handleiding 'Weten over Vergeten'